

lastno politično dete. Zaupanja na noben način ne zasluži.

Še enkrat priložnosti

Da bi izvedel svojo nakano in svoje načrte do kraja, je nastopil Pribičević in Žerjav tiransko in krvoločno. Politično se je s Pašičem dogovoril, da odločuje Pribičević s svojimi v Sloveniji, v Hrvatski do Osijeka ter v severni in srednji Dalmaciji — v ostalih delih pa Pašič s svojimi. To je bila doba v letih 1923 in 1925, doba najstrašnejše strahovlade nad Hrvati in Slovenci in najostudnejše zlorabe moči v zasebne in strankarske svrhe. Tedaj je cvetela korupcija in je Tiszov učenec Pribičević gazil vsa načela o svobodi in pravici. Tisoče hrvatskih kmetov so zaprli, njih vodja Stjepan Radič se je zatekel pred tem nasiljem in grozotami v inozemstvo, a Slovenska ljudska stranka je pod vodstvom dr. Korošca bojevala najsrdečije parlamentarne boje, kar jih pozna naša slovenska politična zgodovina.

Nismo pozabili,

da je Pribičević in Žerjav s svojo stranko zatrl vse naše časopise — »Slovenskega Gospodarja«, »Stražo« in »Domoljuba«. Nismo pozabili, da so žandarji morali duhovnike in ljudstvo špijonirati celo v cerkvi, pa se jim je ta ostudni nalog gabil. Nismo pozabili, da smo bili zasramovani in obrekovani kot »protidržavni elementi«. Nismo pozabili, da so se preganjali uradniki v političnih uradih, na pošti, na vseh javnih zavodih in posebej še v šolah. Sveta ni bila ne svoboda posameznika, ne spo-

štovanje pred občinsko samoupravo. Delavec in kmet sta bila v smrtni nevarnosti, ako sta si upala izraziti svoje prepričanje. Orjuna se je vdinjala skoraj vsa tej kliki, ki je hotela vladati brez naroda in proti narodu.

Gospodarsko so uničili

naše ljudi in naše kraje, na korist stranki in posameznikom. Ostudno hinavstvo in sramotna dobičkaželjnost se izražata v tem, kako so postavljali sekvestre, kako občinam komisarje, kako so »nacionalizirali« podjetja s tujim kapitalom, kako so z veriženjem valute, z razsipavanjem in brezvestnim gospodarstvom uničili pri Jadranski banki in pri Slavenski banki ter po drugih zavodih največji del slovenskega premoženja našemu skrbnemu ljudstvu.

Zaključek.

Strašni vzgledi nesposobnosti in pokvarjenosti so to in zato tej stranki in njenim voditeljem nihče verovati ne more in ne sme. Hujše kakor prasci na vrtu so delali politično in gospodarsko ti ljudje ter zlorabljali našo lepo državo in oblast v njej. Sedaj kriče po svobodi, ki jim je nihče ne krati, sedaj govore o korupciji, ki je z izvoznici vred njihov izum in je sedaj ni, sedaj govore o reviziji ustave, ki so jo oni ustvarili. Pustite jih na vlado, pa bodo zopet ravno takšni kakor so bili, zato je za zastopnika svobodeželjnega, delavnega in poštenega slovenskega ljudstva stvar jasna: mi obtožujemo te ljudi in to stranko kot krivce, zato ž njimi nič, z drugimi, posebno s Hrvati, vselej radi.

Mehika in naši »krščanski« samostojneži.

»Kmetski list« je že dostikrat dokazal, kako je krščanski in kako je poln vneme za prosep krščanstva in za obrambo pravic katoliške Cerkve. Preganjanje katoličanov v Mehiki mu daje zopet priliko, da pokaže svoje globoko krščansko srce.

O stanju in trpljenju katoličanov v Mehiki so obvestili svet ne samo krščanski časopisi, marveč tudi takšni listi, ki so na svobodomiselni strani, kakor zlasti nekateri veliki listi na Angleškem. Za »Kmetski list« (številka od 27. junija) so vsa ta poročila »otročje bajke in izmišljotine«. Sam mehiški predsednik Calles, ki preganja katoliško Cerkve, je priznal, da je bilo usmrčenih okoli 50 duhovnikov in morda še več, za »krščanski« »Kmetski list« pa so to samo otročje bajke in izmišljotine.

Za »krščansko« glasilo slovenskih samostojnežev je jasno in gotovo dejstvo, da so vseh razmer v Mehiki krivi duhovniki, in sicer že radi tega, ker jih je baje preveč. »Ako imate«, tako povdarja »Kmetski list«, — »pri nas v kraju dve, tri gostilne, je v Mehiki v enakem kraju dvakrat toliko kloštrov. In vsa ta armada dušnih pastirjev je živela udobno na račun izmozganih množic mehikankega prebivalstva. Pomislimo, o

prijatelj v Kristusu, koliko jeze in sovraštva in gorja je pri nas n. pr. v taki fari, kjer prične agitirati samo eden klerikalen agitator. Kaj šele v Mehiki, kjer jih je nastopilo v enem kraju mesto enega kar po — 30, ne vštveši celih kompanij patrov in sfnatiziranih redovnic!»

Te besede glasila slovenskih samostojnežev smo navedli doslovno za to, da se spozna ves nekrščanski duh, ki prošinja ta list. Koliko besed je zapisal »Kmetski list«, toliko je zapisal neresnic. Bogastvo katoliške Cerkve v Mehiki je prava bajka in prazna izmišljotina. Kar ima Cerkev v Mehiki premoženja, to je vse dobila od katoliških vernikov in to uporabljala ne v udobno življenje svojih služabnikov, marveč za dobrodelne namene, za bolnišnice, sirotišnice in za šole. Ako dotičnemu samostojnemu kolovodji, ki je spisal v »Kmetskem listu« članek o Mehiki, niso po gođu kloštri, marveč mu bolj prija go gostilne, je to dokaz njegovega — majhnega kulturnega smisla in njegove velike jeze, ki jo more tešiti po gostilnah. Kar pa piše o velikem številu klerikalnih agitatorjev v Mehiki, ki je baje tako veliko, da pride na enega agitatorja v Sloveniji 30 v Mehiki, je to prav velika in debela laž.

V Mehiki sploh ni nobene takozvane klerikalne stranke, ker se tamošnji katoličani ne brigajo dovolj za politiko. Ako bi bili mehiški katoličani organizirani v kakšni enotni krščanski politični stranki, bi njihova moč v javnem življenju bila večja in tako velika, da jih liberalci, socialisti in komunisti pod vodstvom Callesa ne bi mogli pritiskati in preganjati.

Krvavo preganjanje kristjanov v Mehiki in vsa grozodejstva tamošnjih svobodomislecev pod vodstvom boljševiškega agitatorja Callesa so razburila ne samo ves katoliški, — marveč zadnji čas ves pošten svet. Protestom rimskega papeža, katoliških škofov in krščanskih strank po raznih državah se je tudi pridružila angleška socialistična delavska stranka z ostrim protestom zoper Callesovo tiranijo in krvavo preganjanje. »Kmetski list« pa ne najde niti besedice obsodbe za Callesova grozodejstva zoper katoliško Cerkve, marveč zvrča vsu krivdo na Cerkev in njene duhovnike, ki jih po parlamentarnem besednjaku kmetске demokracije psuje kot »žegnane pijavke in kobilice«. S tem kaže isto strupeno sovraštvo zoper Cerkev in duhovnike, kakor so z njim prešinjani mehiški preganjalci katoliške Cerkve s Callesom na čelu. Ali je še kakšna krščanska hiša v Sloveniji, ki odpira svoja vrata »Kmetskemu listu« in za njim stoječi samostojni stranki?!

Radičevac je stal sredi vasi, stal in gledal v svoj list. Ni mogel doumeti. Drugi so to opazili in so ga začeli izpraševati:

»No, kaj pa tako gledaš? Ali je že zopet kdo koga ubil?«

Radičevac pa odgovori: »Ne še, pa še bodo! Ubili bodo lastnega otroka!«

»Kdo?«

»Kdo? Radičevci in demokrati! Ubili bodo, tako pišejo, ubili bodo — centralizem, ki so ga sami ustvarili; ubili bodo torej svoje lastno delo — svojega lastnega otroka!«

»Kako pa so prišli do te pameti?«

»Ta uboj jim je glavo odprl, ta uboj jim je dal to misel!«

»Če bi preje prišli do te pameti, bi se ta uboj niti ne zgodil, ne bi država zaradi njega trpela, kakor zdaj trpi veliko škodo doma in na tujem!«

Tak je bil razgovor na vasi med kmeti, dokler ni prišel znanec gospodar.

»No, kaj pa ti praviš«, so ga vsivprek vprašali. On jim je pa to-le povedal:

»Vidovdan je bil 28. junija. Spominimo se tega dneva! Kako so na ta dan usilili naši državni — centralistično ustavo. Usilili so jo lahko, ker je Radič doma sedel za pečjo in se je samo dr. Korošec boril zoper centralizem. Lahko so jo izglasovali, manj

kalo je poleg srbskih le 13 glasov. In teh 13 glasov — res nesrečno število — so dali slovenski demokrati in takratni samostojneži. Žerjav in Pucelj, oba sta dvigala na oni Vidovdan roke za centralizem! Tega ne smemo pozabiti! Kajti za vsa leta od tedaj odgovarjata za centralizem le ravno ta dva! Dr. Korošca in nas nje gove pristaše so proglasili za protidržavne, ker smo hoteli avtonomijo.

»Kaj pa Pribičević«, je vprašal hiro eden.

»Pribičević«, je nadaljeval gospodar, »je najbolj zanimiva figura v tej izpremembi. On je preje hujskal Srbe zoper Hrvate, batinal jih je kot smrkovce, danes pa se hoče vsiliti kot vodja Hrvatov in jih hujska zoper Srbe. Če je danes sploh komu žal, da je št. Radič še vodja Hrvatov, je to samo Pribičeviću, ki ga je namenoma shujskal tako daleč, ki je že sedel na Radičev predsedniški stol v Zagrebu in govoril v imenu hrvaškega naroda! Zdaj pa mu je njegov načrt spodletel, zdaj pa bi se ga Hrvati že radi otresli. Saj niso še pozabili onih batin, ki jim jih je Pribičević našteval dan za dnevom.«

Radičevce je jezno vzkliknil: »Pod Pribičevića pa ne grem!«

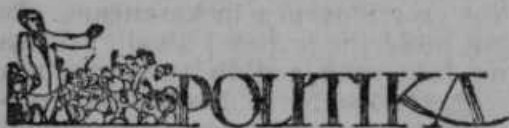
Gospodar ga je nagovoril: »Sedaj si že, ker je Pribičević do sedaj komandant tudi radičevcev. Ako Radič ozdravi in bo pameten dovolj, da si poišče iskrenih prijateljev, potem bo dobro za Hrvaško in vso državo. Ako pa ostane pod vplivom Pribičevića, tedaj pa njemu in hrvaškemu narodu ni pomoči!«

»Najbolje, če mi skupaj potegnemo, vsi, ki smo za avtonomijo«, je dejal sosed radičevcu.

»Res, bilo bi najlepše, da se složimo vsi, Slovenci, Hrvati in Srbi, da se da vsakemu od treh narodov svoboda, avtonomija, kakor jo je SLS od začetka zahtevala. Želel bi le, da bi nam Hrvati bili vsaj polovico tega iskreni, kakor smo mi njim! Tri leta smo vodili Slovenci boj za se in za Hrvate. Spravili smo jih končno v Beograd. Tam pa so nas Hrvati sramotno zapustili in šli s Pašičem. Ako zdaj ponovno nastopimo, upamo vsaj zdaj, da bomo složni v delu za avtonomijo, za svobodo Slovencev v Sloveniji in Hrvatov na Hrvaškem!«

»Prav za prav pa moram jaz sedaj k vam pristopiti, ko sprejememo vaš program«, je dejal radičevce.

»Najbolje storiš«, je dejal sosed in kmetje so ga res kot prijatelja sprejeli v svojo sredo in v organizacijo SLS.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada ne odstopi. Opozicija je napovedovala vsaki dan, da bo drugi dan vlada odstopila. Vlada pa je tega mnenja, da ni povoda za odstop. Zato tudi ne bo odstopila. Pač pa se

je že predlagalo, da se sedaj znova povabi Hrvate, da vstopijo v vlado.

Dr. Korošec — ministrski predsednik? Vukičević je stavil predlog, da naj popolnoma nevtralen član prevzame predsedstvo vlade in spravi Srbe in Hrvate. Ta mož pa je danes edino le voditelj Slovencev dr. Ant. Korošec. Ako bi torej prišlo do kakih izprememb, bi te bile v smislu Vukičevićevega predloga.

Pribičević govori v imenu Hrvatov. Ker je Radič še bolan, govori sedaj vedno le Pribičević v imenu Hrvatov. In to je politično najslabše, ker je ta človek svoj čas govoril v imenu Srbov zoper Hrvate. Srbski listi so se vsi vzdignili sedaj zoper Pribičevića in ga stalno napadajo. Pribičević je začel odgovarjati v — italijanskih časopisih. Grozi z vsem mogočim, vendar se njegove grožnje ne vzamejo resno.

Pribičević in Radič zoper Slovenijo! V svojih zahtevah, ki sta jih stavila zadnji čas, je tudi ta, da se naša država uredi na ta način, da bo imela dva dela: Srbijo in Hrvaško. Slovenije ne poznata, pač pa zahteva ta, da spada Slovenija pod Hrvaško in trdita, da smo Slovenci le — hribovski Hrvati. Ta izjava znova kaže, kam vodijo naše kmete tisti, ki jih spravljajo pod komando Radiča.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nova vlada v Nemčiji. Po večtedenskem pogajanju so končno vendar sestavili vlado v Nemčiji. Ta sedanja vlada je iz štirih strank: socialistov, ljudske stranke, bavarske kmetijske stranke in centruma. Nemčija dela pametno politiko in stranke gredo po končanih volitvah složno na delo.

V Avstriji vladina kriza. Avstrijski kancler Seipl sicer izredno dobro vlada Avstrijo, vendar ima večkrat nepričakovane težave. Zaradi obsodbe znanega komunista Bela Kuna, ki je svoj čas povzročil boljševisko revolucijo na Madžarskem, je prišla sedaj avstrijska vlada v krizo. Upati je, da se zadeva mirno uredi.

Velika zarota na Češkem. Čehoslovaška ima dva precej različna dela: Češko in Slovaško. Slovaška je bila preje pod Madžarsko. Madžari seveda še sedaj ne mirujejo in tako so pripravili veliko zaroto za odcep Slovaške od Češke. Po Slovaškem so se zato vršile velike preiskave in so veliko ljudi pozaprl.

Mussolini v Gorici. Mussolini se rad pokaže na naši meji, kadar je kak večji politični spor v Beogradu. Tako se je tudi pokazal te dni v Gorici in na slovenski meji. Pa zastonj čaka, da bi ga kdo poklical — posredovati!

Evropsko časopisje o Jugoslaviji piše zopet popolnoma dostojno, posebno francosko in angleško. Uboj v narodni skupščini se smatra kot zločin enega znorelega človeka in se poziva vlada, da ne odstopi. Posebno dr. Korošcu pripisujejo moč, da bo spor med Srbi in Hrvati uredil.

ZA NEDELJO Duh Kristusov.

»Množica se mi smili«, je rekel Kristus, ko je gledal v puščavi pred seboj upehane in lačne ljudi. Nato je nasitil na čudovit način 4000 ljudi s sedmimi hlebi kruha. Pri tej priliki je razodel Kristus zopet tako jasno z besedo in z dejanjem svoje srce. In je samoposebi umljivo, da so prišle te besede in to dejanje iz Kristusovega srca. Saj je srce Kristusovo tisto srce, ki je čisto polno Boga, ki je čisto prešinjeno od Boga, od Boga, ki je poln ljubezni in očetovske dobrotljivosti do vseh stvari, ki odpira svojo roko in napolnuje vse s svojimi blagodari.

Zato je tudi umljivo, da ta duh usmiljenja in dobrotljivosti vedno živi v katoliški Cerkvi. Katoliška Cerkve je skrivnostno telo Kristusovo, katerega oživlja, navdihuje in prešinja Kristus s svojim duhom. Radi tega pa so bile besede Kristusove: »Množica se mi smili« vedno tudi mišljenje katoliške Cerkve. Prvi kristijani v Jeruzalemu so bili tako polni tega duha, da jim daje sv. pismo samo spričevalo, da ni bilo reveža med njimi. Kristijani, ki so se spreobrnil iz poganov, ki so bili po besedah sv. Pavla brez srca, brez ljubezni, brez usmiljenja, so bili tako usmiljeni in dobrotljivi, da so kazali pogani na nje, kakor na čudež in so govorili: »Glejte, kako se ljubijo med seboj!« In vidimo tega duha dobrotljivosti in usmiljenja v katoliški Cerkvi vsa stoletja do naših časov. Vidimo, kako katoliška Cerkve zida bolnice, hiralnice, sirotišnice in še druge dobrotelne zavode, vidimo, kako nastajajo v Cerkvi najrazličnejši redovi, moški in ženski, ki ima jo za življenjsko nalogo gojiti kršč. dobrotelnost, vidimo, kako se za pomoč revežem žrtvujejo ogromne svote, vidimo v Cerkvi cele množice ljudi, ki v pomoč svojemu bednemu bližnjemu žrtvujejo svoje moči, svoje zdravje, da, celo svoje življenje. To je duh Kristusov, ki se izživlja v katoliški Cerkvi.

Duh Kristusov je duh usmiljenja in dobrotljivosti, zato je pa vsaj nekaj tega duha v vsakem pravem kristijanu, ki je rojen iz Kristusa, ki živi iz Kristusa. Kristus sam je postavil ravno to za znamenje svojih učencev, svojih vernikov. »Po tem bo svet spoznal, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj«, je rekel apostolom pri zadnji večerji, ko se je poslavljajal od njih. Da, tako jasno je hotel pokazati, da je usmiljenje in milosrčnost po njegovi želji, po njegovem duhu, da je spregovoril ono pomenljivo besedo: »Resnično, karkoli ste storili najmanjšemu mojih bratov, ste meni storili.« Zato je tudi Friderik Ozanam, ko mu je pri nekem verskem prepiru njegov nasprotnik zabrusil: »Kaj se boš z besedami potegoval za vero, pokaži raj-